

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska
Slovak Blind and Partially Sighted Union

Sekulská 1
842 50 Bratislava
Slovenská republika

tel.: +421/2/69 20 34 20
+421/2/69 20 34 21

IČO: 00683876
DIČ: 2020804731

e-mail: unss@unss.sk
web: www.unss.sk

Tlačová správa

Svetový deň Braillovoho písma pripomína jeho dôležitosť v živote nevidiacich ľudí

4. januára si pripomíname Svetový deň Braillovoho písma. Tento deň bol zvolený na počesť narodenia jeho tvorcu, Louisa Braila. Pre organizácie zastupujúce nevidiacich a slabozrakých ľudí je zároveň príležitosťou upozorniť na jeho význam pre ich život i vzdelávanie, ale tiež na prekážky v jeho používaní.

„Svetový deň Braillovoho písma je nielen príležitosťou na oslavu, ale aj dňom, keď môžeme zhodnotiť, aké ďalšie opatrenia je potrebné prijať na zlepšenie prístupu k Braillovmu písmu,“ hovorí prezidentka Svetovej únie nevidiacich (WBU - World Blind Union) Martine Abel-Williamson.

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (Convention on the Rights of Persons with Disabilities CRDP) je kľúčovým usmerňujúcim dokumentom pre celosvetové hnutie zdravotne postihnutých. V CRPD sa uvádzajú povinnosti krajín, ktoré ratifikovali Dohovor, vrátane povinností týkajúcich sa prístupu k Braillovmu písmu. Článok 21 CRPD vyžaduje, aby členské štáty zabezpečili, že informácie určené pre širokú verejnosť budú v prístupných formátoch, Braillovo písmo nevynímajúc. Článok 24 vyžaduje, aby vo vzdelávacom systéme nevidiaci študenti dostávali vzdelanie v spôsoboch, ktoré sú pre ich potreby najvhodnejšie, vrátane materiálov v braili.

„Napriek záväzkom vyplývajúcim z medzinárodného i vnútroštátneho práva vieme, že mnohí nevidiaci nemajú prístup k Braillovmu písmu, k vhodnému vzdelávaniu a k technológiám uľahčujúcim jeho používanie,“ povedal Marc Workman, generálny riaditeľ WBU. „Využívame túto príležitosť, aby sme 4. januára vyzvali vlády na celom svete zaviazat sa k zlepšeniu prístupu k Braillovmu písmu pre svojich nevidiacich občanov v rámci vzdelávacieho systému aj mimo neho,“ dodal Workman.

„Jedným z konkrétnych krokov, ktoré môžu krajiny podniknúť na zlepšenie prístupu k Braillovmu písmu, je ratifikácia a úplné uplatňovanie Marakéšskej zmluvy. Táto zmluva, okrem iného, uľahčuje cezhraničné zdieľanie materiálov, čo znamená, že nevidiaci môžu získať možnosť čítať publikácie a dokumenty vyrobené v krajinách s väčšími brailovými knižnicami,“ povedala Kim Charlsonová, novovymenovaná predsedníčka Svetovej brailovej rady WBU a výkonná riaditeľka Knižnice brailových a zvukových kníh na Perkinsovej škole pre nevidiacich. „Hoci mnohé krajiny ratifikovali Marakéšsku zmluvu, v mnohých krajinách sveta

nedošlo k jej úplnej právnej a technickej implementácii, čím sa obrovský prísľub tejto zmluvy do značnej miery nenaplnil,“ dopĺňa Charlsonová.

Napriek tomu, že v súčasnosti nevidiacim a slabozrakým ľuďom pomáhajú v čítaní či písaní i technológie, Braillovo písmo je naďalej považované za ich základnú gramotnosť a kľúčom k vzdelávaniu. „Braillovo písmo posilňuje sebadôveru ťažko zrakovo postihnutých ľudí, pretože zvyšuje ich samostatnosť. To je veľmi dôležité pre plnohodnotné fungovanie v spoločnosti. Aj keby bolo používané iba na súkromné účely, spomínaný dôvod úplne postačuje na to, aby sa používalo, rozvíjalo, a tak si obhájilo svoje miesto aj v budúcnosti,“ hovorí Ján Podolinský, predseda Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, ktorý je zároveň členom poradnej rady [Slovenskej autority pre Braillovo písmo](#) (SAB) pri [Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči](#).

Dve storočia fungujúce Braillovo písmo vstúpilo už i do digitálnej doby. „Braillovo písmo má v oblasti digitálnych technológií [široké využitie](#). Samozrejme, môže sa stať, že sa už v budúcnosti nebude písať na papier a ostane iba v digitálnej podobe. To je možné a Braillovo písmo je pripravené aj na tento variant,“ dodáva J. Podolinský.

Celosvetovo sa čoraz viac zdôrazňuje potreba sprístupňovania informácií pre všetky skupiny ľudí so znevýhodnením, ktorá už začína významne ovplyvňovať aj našu slovenskú legislatívu. V tomto smere je nevyhnutné, aby boli podmienky implementácie na poli legislatívy i praxe otvorené rovnocenne všetkým možným technikám a technológiám sprístupňovania informácií. „Rovnako dôležité je, aby sa odstránili problémy s dostupnosťou učebníc a materiálov pre nevidiacich pripravených v Braillovom písme i možnosť zabezpečiť jeho výučbu pre žiakov v rámci inkluzívneho vzdelávania. Brail je však dôležitý nielen pri realizácii Marrakéšskej zmluvy, ale aj pri implementácii praktických riešení sprístupňovania informácií, napríklad vo verejných priestranstvách či v dopravných prostriedkoch,“ dopĺňa Ján Podolinský.

Braillovo písmo zostáva písmom nevidiacich a slabozrakých aj naďalej, v ich živote má nezastupiteľné miesto, preto musí zostať na zreteli tých, ktorí ho používajú, ale aj tých, ktorí majú v rukách tvorbu legislatívy a tiež tých, ktorí samotné sprístupňovanie informácií budú uskutočňovať.

Kontakt:

Eliška Fričovská, PR manažérka ÚNSS

Mob.: 0911 496 629

e-mail: fricovska@unss.sk

www.unss.sk

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS) je občianske združenie, ktorého členmi sú nevidiaci a slabozrakí ľudia, ich priaznivci, priatelia a rodičia. V súčasnosti má takmer 3 000 členov združených v 50 základných organizáciách. Svoje služby, poradenstvo a aktivity poskytuje ľuďom so zrakovým postihnutím v každom kraji Slovenska bezplatne. Únia

nevidiacich a slabozrakých Slovenska vznikla v roku 1990. Patrí k najväčším a najstarším občianskym združeniam v Slovenskej republike. www.unss.sk